

A mélyállam partot váltott

2024 december 17. Flag

Szöveg méret

Mentés

-
-
-

- [0](#)

Még nincs értékelve

Mérték

A nyugatiakat pont annyira nem érdekelte a mi jólétünk, mint a szovjet el?deiket.

A kádári Magyarország, bármennyire különös is ilyet mondani, formálisan nemzetállam volt. Ha a kommunisták az internacionalizmusról papoltak is, pontosan tudták, hogy a nemzeti érzés mennyivel nagyobb er?, mint bármi más,

amit ?k ajánlani tudnak. A nemzeti túlélést persze a „konszolidáció” után azonnal a dolgozók magasabb életszínvonal iránti igényeként aposztrofálták, de a Trianon utáni nemzetállamot meg akarták ?rizni maguknak, amelynek végül is ?k, a helyi kommunisták voltak a „nemzeti” elitje. Kádárék ugyan eladták az országot a Szovjetunióknak, de legalább nem akartak csatlakozni hozzá. A keleti blokk Sztálin halála után pont egy olyan állami szerveződéssel felé konvergált nagyon lassan – a bolsevizmus kudarca okán –, mint amelyet most az Európai Unió a legprimitívebb birodalmi logika mentén felszámol.

A rendszerváltás el?tti mélyállam nálunk viszonylag egyszerűen áttekinthető, mert minden mélystruktúra, titkosszolgálat vagy az általuk irányított nyilvános szervezetek ugyanabban a három párhuzamos területen voltak kénytelenek mozogni. Mai fogalmaink szerint kiszolgálták az aktuális birodalmat, amelynek területében az ország éppen van, a birodalom helyi képviselőit (ahogy ma a multivételeket és NGO-akat, nemzetközi szervezeteket stb.) és a lokális hálózatot, amelynek a tagjai.

Bármilyen ideológia, amelyet használnak, csak álca és eszköz, azt senki, akinek nagyon erős anyagi érdekei vannak, nem veszi komolyan. Mindenki kiszolgáltatta az „ideiglenesen hazánkban állomásozó” szovjet ügynököket, akik egyszerre képviselték a birodalmi érdekeket, illetve azt a hálózatot is, amelyhez otthon tartoztak, és természetesen igyekeztek a lehető legtöbbet rabolni a maguk számára is. Ez a hármasság általános jellemző, amely az impexes b?nöz?i csoportoknak ugyanúgy sajátja, mint bármilyen egyéb közvetlen személyes érdeken alapuló struktúrának. Olyan önérdelalapú szerveződések ezek, amelyek semmilyen formában nincsenek tekintettel azon társadalmak jólétére, amelyeken él?sködnek.

A kommunista állam ahhoz azért még elég erős, hogy a saját rövid távú érdekeit is érvényesítse, még formálisan az ideológiát is számonkéri, de hiába, mert nyilvánvaló, hogy a valós folyamatok gazdasági katasztrófa felé vezetnek, a részérdekeket érvényesítő csoportok együtt már erősebbek. Ha a legutóbbi idők – a f?sodorba egyébként be nem kerül? – történelmi kutatásait nézzük,

a szocializmus gazdasági és pénzügyi cs?djében a hálózatok intézményesített rablásainak (impexek) és pénzszivattyúinak (a szocialista bankárok hálózata) nagyobb szerepe volt, mint a rendszer eredendő m?ködésképtelenségének. Az akkori magyar valóságban, a kádári rendszer stabilitásában a bennfentesek számára ezek az erőcsoportok természetesen nem névtelenek, hiszen formális pozíciókkal rendelkez? emberekhez köthet?k, a nomenklatúrában egyértelm?, hogy ki kivel van és a mozgásaival éppen melyik irányból érkez? érdekeket érvényesít.

(A hálózatok pszichológiája is megér egyébként egy misét.)

A Kádár-rendszer végén nincs olyan állami vállalat, minisztériumi osztály, formális társadalmi alrendszer, amelyben gyengék lennének ezek a kapcsolatrendszerek. A szovjet birodalom közép-európai összeomlása a történelemben először teszi lehetővé, hogy a nyugati, főleg az amerikai titkosszolgálatok és velük együtt a m?köd? t?ke nemcsak benyomulhat egy régióba, hanem gyakorlatilag a struktúrák változatlanlansága mellett veheti át az előz? birodalom pozícióit, sokszor jóval a középszint alatt is.

Nem rendszerváltás volt itt, hanem hálózatváltás: a kommunista mélyállam levált az oroszokról, és csatlakozott a kés?bb globalizációként leírt nyugati hálózatrendszerekhez. A nyugati hálózatok sokrét?bbek, ötletesebbek és még gátlástalanabbak, mint szovjet elődeik.

A szovjet ügynökök ugyanis mégiscsak szovjet módon feleltek azért, hogy a gyarmatokon stabilitás legyen, egy középszint? szovjet titkosszolgálat sohasem lehetett biztos abban (még a nyolcvanas években sem), hogy egy jól sikerült rablási m?veletért, ami esetleg kiderül Budapesten, kitüntetés vagy golyót fog-e kapni, ha a f?nökének a pozíciója éppen meggyengül Moszkvában. Talán itt az ideje, hogy kimondjuk: a nyugatiakat pont annyira nem érdekelte a mi jólétünk, mint a szovjet elődeiket. Egyik birodalom perifériájáról átkerültünk egy másikéra. És a nyugatiak máig mondják, hogy ha hagyaték, hogy kiraboljunk benneteket, akkor bizony az a ti hibátok.

Így a Kádár-rendszer alatt kialakult pénzszivattyúk tovább m?ködhettek még vagy húsz évig (sokszor még kelet felé is), ezért járt Magyarország a legrosszabbul az 1990 utáni két évtizedben a régió nyugatiasabb országai közül. A nemzeti, sőt lokális érzést nélkülöz? elitjeink hálózatai ugyanis a nemzeti vagyoni teljes egészét átengedték egy teljesen vegyes, még orosz ágenseket is tartalmazó befektetői körnek, amelyek csatátérnek tekintették az országot,

ahol piacot vettek, nem pedig termelőegységeket. Itt játszott szerepet a nemzeti ideológia hiánya: az a közismert

tétel, miszerint csak nálunk tudta teljesen elfoglalni az államot egy nemzeti érzés nélküli elit.

Gyurcsány Ferenc kezét a nyugati elitek azért engedték el, mert annyira botrányosan rosszul kormányzott, hogy egyszer?en már nem lehetett a szokásos mennyiség? pénzt kitalicskázni Magyarországról. Azt remélték, hogy majd a posztkommunista elitek a nyugati tanácsadók segítségével kiizzadnak valamilyen új er?s embert, a liberálisok és a posztkommunisták koalíciója valahogy újraéled, újra bepalizzák a lakosságot, és rendbe teszik annyira a gazdaságot, hogy a szokásos, garantált nyereségrátához vissza lehessen térni. Furcsa hasonlóság ez egyébként a jóemberked?re fazonírozott balliberalizmus és az iszlám között – mindkett? azt gondolja, hogy amit egyszer megszereztek, az örökre a tulajdonuk is marad.

Az ilyesfajta hálózatosodás egyértelm?en minden tömegtársadalom sajátja, és sokszor olyan, mintha teljesen átvenné a liberálisok által degradálóan törzsinek nevezett emberi szervez?dések helyét. A valóságban a tömegtársadalmakban sohasem léteznek teljesen tiszta struktúrák, egy elmélettel leírható hálózatok. A helyi kultúrák és a keletkezésük története már eleve annyira meghatározó, hogy nem összemérhet?k egymással, hiába alapulnak hasonló emberi tulajdonságokon és viselkedéseken.

Magyarországon a helyi hálózatok csatát vesztek a kirívóan rossz kormányzásuk miatt, és egy jobb kormányzás legend? volt ahhoz, hogy a politikai térben többé már ne tudjanak újra egységes er?ként fellépni.

Ha megnézzük az EU magállamainak elmúlt évtizedét, azt látjuk, hogy a politika teljes kiüresedésével párhuzamosan, technokratákként vagy a korábbi néppártok bürokrata vezet?iként a mélyállam ugyanúgy elfoglalta és megszállta a nemzetállamot, mint nálunk 2010-ig. A kormányzati kudarcok is pontosan annyira látványosak, mint nálunk voltak, ugyanolyan válságokhoz vezet a láthatatlanná tett és kiegyensúlyozhatatlan részérdekek káosza, amelyhez a társadalom szétverését brutálisan er?ltet? széls?baloldali woke-ideológia is társul.

A Fidesz nemzeti újjáépítése tehát bizonyos értelemben a Nyugat el?tt jár, mert mi sokkal el?bb érzékeltünk és tapasztaltunk meg bizonyos drámai válságjeleket, mint ?k. 1990 után nálunk a kommunisták mélyállama azonnal hatalomra került, míg Nyugaton a prosperáló kapitalizmus évtizedei után szerezte meg azt.

Nekünk már volt módunk megismerni ezt a jelenséget, mert sokkal felismerhet?bben és egyszer?bben jelent meg, mint a gazdasági hálózatai és korai globalizációja miatt mindig is nagyon összetett kapitalista társadalmakban.

Bálint Botond

A szerz? szociológus

www.magyar nemzet.hu

Ajánló

